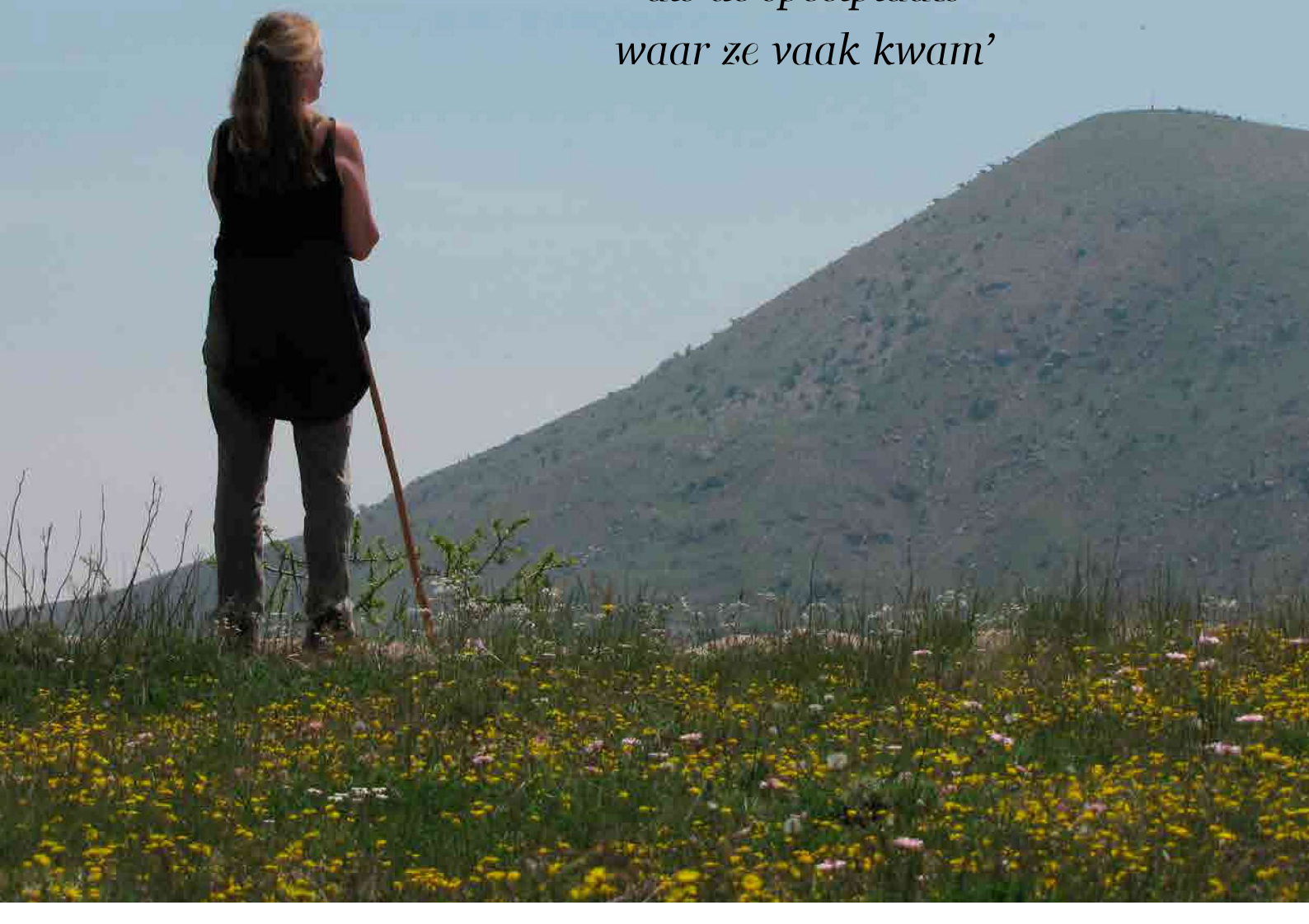

2500 jaar na haar moord

De bevrijding *van Alyssa*

*‘We vonden zowel de plek
waar Alyssa ooit woonde,
als de speelplaats
waar ze vaak kwam’*

De berg is verboden voor vrouwen. De kleine Alyssa weet dat, maar beklimt 'm toch. Ze wordt betrap en belandt in een donker hol, waar ze de hongerdood sterft. Hoewel het drama zich ongeveer 2500 jaar geleden in het verre Griekenland afspeelt, kan de in Hilversum woonachtige Bertien van Woelderen zich de taferelen goed herinneren. Ze ervaart Alyssa als een weliswaar eenzame, maar eveneens enthousiasmerende energie om haar heen. Toch heeft ze ook het gevoel de kleine meid te moeten bevrijden. Maar waarvan?

Tekst: Niels Brummelman | Foto's: Jos Ogers

Het is 1980. De dan 34-jarige Bertien van Woelderen zit in haar huiskamer te mijmeren over een onbeantwoorde liefde, als haar plots het volgende beeld overvalt:

'Ik sta op een hoogte en kijk naar een stoet jonge priesters in witte gewaden die een trap aan het beklimmen zijn. Ze worden geleid door een oudere priester met een kaal hoofd, eveneens in een wit gewaad gestoken. Achter mij is een gebouwtje en daarnaast staan wat grote kruiken. Erachter verheft zich de top van een berg. Op de voorgrond staan drie zuilen.'

Van meet af aan is het Bertien duidelijk dat ze door de ogen van een kind kijkt. En dat het kind wéét dat het daar op die plek, bij het gebouwtje met de drie zuilen, niet mag zijn. Als ze maar niet ontdekt wordt...

Tijdsbrug

De meeste mensen kunnen zich weinig tot niets herinneren van vóór hun vierde levensjaar. Bij Bertien is dat altijd al een beetje anders geweest. Zo herinnert ze zich bijvoorbeeld goed de tijd dat ze nog niet kon praten en droomt ze zelfs herhaaldelijk over haar eigen geboorte ("Alsof ik door een tunnel richting een fel licht kroop"). Maar het wordt nog sterker: ze droomt óók over haar vorige levens. Oude, traumatische ervaringen vragen op die manier blijkbaar om verwerking. Als volwassene onderneemt Bertien, mede naar aanleiding van deze herinneringen, een spirituele zoektocht naar zichzelf. Het mondt uit in betrokkenheid bij en later een docentschap aan het *Centrum voor Intuïtieve Ontwikkeling* te Utrecht ("Voelde als thuiskomen"). Bertien blijkt een natuurtalent te zijn, daar waar het aankomt op het zich bewust herinneren van vorige levens. In de boeken van karmisch astroloog Martin Schulman vindt ze een mogelijke verklaring: "Schulman stelt dat mensen in wiens geboortehoroscoop drie of meer planeten retrograde lopen, zogenaamde tijdsbruggen zijn. Dergelijke personen verbinden op een heel natuurlijke manier oude en nieuwe tijden. In mijn geboortehoroscoop lopen maar liefst vijf planeten retrograde!" Bertien gaf om schijnbaar moeiteloos door tijdvakken van toen en nu te navigeren, zorgt ervoor dat één van haar vorige levens - dat in het oude Griekenland van tweeëneenhalve millennia terug - zich als gevolg van zowel dromen, regressiesessies als spontane ingevingen, steeds vollediger aan haar ontvouwt. Stukje bij

beetje ontstaat het beeld van een nieuwsgierige, natuurminnende, vrijheidslievende, levenslustige en temperamentvolle Griekse geitenhoedster van een jaar of tien. Ze heeft lak aan tal van geldende normen en waarden en de (mannelijke) autoriteiten die op naleving daarvan toezien. Vooral de strikte scheiding tussen mannen en vrouwen in taken, rechten en plichten staat haar tegen. Uiteindelijk biedt dit recalcitrante deel van haar karakter patriarchale krachten de ideale gelegenheid om zich definitief van het 'gevaar Alyssa' te ontdoen.

Op de boze berg

Over niet al te lange tijd wordt ze voor het eerst ongesteld. Ze weet wat dat betekent: vanaf dat moment wordt ze geacht zich louter met 'vrouwenzaken' bezig te houden: weven, naaien, koken, baren en kinderen verzorgen. Alles in haar komt tegen deze schijnbaar vanzelfsprekende gang van zaken in opstand. Ze wil vrij zijn. En blijven! Lekker met de geiten door de bergen en velden trekken; ze doet niets liever. In aanloop naar de dag waarop de processie van mannelijke priesters de heilige berg zal bestijgen, en de jongens allemaal nog net even wat arroganter en verwaander zijn, plant ze haar ontsnapping. In de verte heeft ze, vanaf de bergtoppen, al eens de zee zien liggen. Zal ze daarnaartoe trekken? Op de grote dag zelf, de dag van haar vlucht, beklimt ze de heilige berg. Ze zal ze weleens laten zien dat meisjes hier ook kunnen en mogen komen! Een God als Zeus die het haar zou verbieden? Lachwekkend! Haar Pan, de oude natuurgod, díe vereert ze. Maar dan: Alyssa schrikt als ze de stoet van priesters ziet en zich realiseert dat het kennelijk de dag van de processie zelf is. Maar het is te laat; ze is al gezien. Alyssa sterft een langzame, eenzame dood, ergens in een donkere kerker. Ergens bij die heilige berg. Die boze berg... Bertien: "Ik begreep dat Alyssa niet bewust het sterven van haar lichaam had meegekregen en nog steeds voortleefde als een los deel van mij ergens in het oude Griekenland. Ook raakte ik steeds intenser betrokken bij de conflicten die zij in haar leven had meegemaakt. Zo had de hogepriester haar veroemd tot een eeuwig verblijf in haar wereld van Pan. Toen ik hem innerlijk daarop aanspraak, verklaarde hij: 'De keuze is simpel: wie de vrijheid en het natuurlijke verkiest, kan niet tot de mensheid behoren. De mensheid weet dat zij de natuur moet beheersen en onderwerpen, zoals de goden het bedoelden toen ze de mens als wezen boven de natuur stelden. Alyssa koos voor de

vrijheid, de natuur, dus hoort ze daar.’ Er ontstond een waar slagveld in mijn binnenste, omdat ik me realiseerde dat al die figuren uit dat vorige leven, inclusief de hogepriester, delen van mezelf waren. Eén ding stond voor mij vast: ik zou Alyssa niet in de steek laten. Ik zou haar bevrijden! Maar van wat? En waarom en hoe?”

De drie zuilen

Bertiens herinneringen aan een vorig leven als Alyssa roepen veel vragen op. Wat maakte dat Alyssa als afgescheiden deel was blijven bestaan? Was er voor Bertien soms nog iets uit te werken? En bestond die berg, waarop het drama zich afspeelde, echt? Bertien gaat op onderzoek uit en bezoekt gedurende de jaren tachtig en negentig met regelmaat Griekenland. Niet alleen kan ze verbanden leggen tussen personen uit haar huidige leven en dat van toen, ook vindt ze opvallende overeenkomsten tussen haarzelf en Alyssa. Als klap op de spreekwoordelijke vuurpijl treft ze ‘op de grond’ concrete aanwijzingen voor haar bestaan als Griekse jongedame aan. Meest frappant is het gegeven dat ze niet alleen de heilige berg terugvindt, maar ook het gebouwtje of tempeltje met de zuilen. Alleen: er blijken maar twee zuilen te zijn in plaats van, zoals in haar herinnering, drie. Navraag leert echter dat het er vroeger wel degelijk drie geweest moeten zijn. “Er zijn maar heel weinig mensen die dat weten”, zo laat de verbouwereerde gids Bertien weten. Samen met haar huidige partner Jos, die ze in 1992 ontmoet, legt ze uiteindelijk alle puzzelstukjes op hun plek. En ook het allerlaatste raadsel wordt opgelost. Bertien: “We vonden zowel de plek waar Alyssa ooit woonde, als de speelplaats waar ze zo vaak mogelijk kwam. Maar de afstand tussen die twee plekken was eigenlijk te groot voor een klein kind om te overbruggen. Het leek echt onmogelijk. Totdat we op een gegeven moment een kortere weg ontdekten, een sluiproute als het ware. Zo was het voor Alyssa toch mogelijk geweest om met grote regelmaat vanuit haar woonplaats deze bijzondere speelplaats middenin de natuur te bezoeken. En dat ze daarbij met haar geiten dwars door de omringende dorpjes liep, klopte, in tegenstelling tot

wat we vanuit het oogpunt van hygiëne eerder dachten, óók. Dat bleek vroeger gedaan te worden om de straten juist schoon te houden. De geiten vraten alles weg!”

Strijd tegen het patriarchaat

Ergens blijft, ondanks de bijzondere confirmaties van Alyssa’s bestaan, de vraag hangen of het hele gebeuren niet eerder metaforisch is voor het inwendige slagveld dat Bertien zelf zegt te hebben ervaren. Met andere woorden: zijn de verhalen en personages uit dat leven in het oude Griekenland geen archetypische verbeeldingen van Bertiens eigen, innerlijke zielenroerselen? Volgens Bertien moeten we het zo zwart-wit niet zien: “Zeker in mijn geval is er geen sprake van of-of, maar van en-en. Het gaat om feitelijke personages en gebeurtenissen uit een daadwerkelijk vorig leven, die echter tevens archetypische zeggingskracht hebben in mijn leven van nu. Dat laatste is ook logisch, aangezien het hoofdmotief van dat leven van toen – opstand en strijd tegen het patriarchaat – vanbinnen ook nu nog in onbalans was. Om Alyssa te bevrijden, moest ik op dat thema evenwicht creëren. Dat ging me lange tijd niet gemakkelijk af. Integendeel! Hoe vaak heb ik mijn omgeving niet gechoqueerd door dingen te doen die niet hoorden? Die vadergod, in dat vorige leven gesymboliseerd door de door de priesterkaste aanbeden Zeus, móest onttoond! Inmiddels is die strijd binnenin mij geluwd, ook vanwege mijn trainingswerk met en coaching van vrouwengroepen. Ik hoorde eens een mooie uitspraak van een wijze dame, waar ik me van harte bij aansluit: ‘Vrouwen zijn zacht van buiten en hard vanbinnen, mannen hard van buiten en zacht vanbinnen.’”

Aan de voeten van Pan

Door verwerking van de lading op genoemde thematiek, onder andere door middel van het schrijven van het autobiografische *Dochter van Pan*, is Alyssa niet langer opgesloten in een andere tijdswerkelijkheid. Ze is eindelijk bevrijd en totaal geïntegreerd in ‘het

systeem’ Bertien. Zoals ze zelf zegt: “Ik vind Alyssa een enig kind en ben blij dat ze nu een volwaardig deel van mezelf is. Niet langer zweeft ze los van mij in haar eigen tijdsbubbel rond, daar in de natuur van Pan, bij haar favoriete speelplaats aan de rivier met al die dieren om haar heen. Die dieren liggen nu bij mij en Jos in de huiskamer. Want naast onze gedeelde vrijheidszin, vormen de dieren een andere gezamenlijke passie van Alyssa en mij.” Daar waar het vroeger Alyssa was die Bertien opzocht, is het nu gevoelsmatig gezien andersom. Regelmatig vlamt in de Hilversumse, die grofweg de helft van het jaar in het natuurrijke Tsjechië vertoeft, het verlangen op om Griekenland te bezoeken. Het is er echter al een tijdje niet meer van gekomen en echt goed omschrijven wat ze er nog te doen heeft, kan ze niet. Toch: “Het is een innerlijke behoefte er rond te dwalen. Me aan de voeten van Pan neer te leggen. Misschien wel om boven mezelf uit te stijgen, iets te vinden waarvan ik niet weet dat ik het zoek. Het gevoel heet heimwee. Het is een verlangen naar huis.” •

Bertien & haar boek

In het indrukwekkende *Dochter van Pan* (ISBN 9789463454216) vertelt Bertien van Woelderden het verhaal van Alyssa, de jonge geitenhoedster uit het oude Griekenland. Maar daarmee vertelt ze óók het verhaal van zichzelf, althans van een verloren maar teruggevonden en uiteindelijk gere-integreerd deel van zichzelf. Het boek is echter meer dan een spannende, alternatieve autobiografie alléén. Het leert de lezer ook veel over de diverse generaties Griekse goden en godinnen en hun psychologische betekenissen. Bertien richtte in 1998 samen met haar partner Jos Olgers de *TranceArt Academie* op, een opleidingscentrum voor hypnose- en regressietherapie. Tegenwoordig wijdt ze zich voornamelijk aan haar dieren en aan het schrijven van boeken.

